

Sygn. akt I C 14/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Katarzyna Powalska

Protokolant : sekr. sąd. Justyna Raj

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2020 r. w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa K. B. (1) i B. B.

przeciwko Powiatowi (...) i R. K. (...) Usługi (...) z siedzibą w D.

o odszkodowanie

1. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powodów K. B. (1) i B. B. solidarnie 31 172,52 (trzydzieści jeden tysięcy sto siedemdziesiąt dwa 52/100) złote tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;
2. oddala powództwo wobec Powiatu (...) w pozostałym zakresie;
3. oddala powództwo w stosunku do pozwanego R. K. (...) Usługi (...) z siedzibą w D.;
4. nakazuje pobrać od pozwanego Powiatu (...) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu 5 295,30 (pięć tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt pięć 30/100) złotych tytułem części poniesionych w toku procesu wydatków oraz 1 610 (jeden tysiąc sześćset dziesięć) złotych tytułem części opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni;
5. nie obciąża powodów kosztami procesu należnymi pozwanym;
6. nie obciąża powodów kosztami sądowymi;
7. przyznaje adwokatowi P. N. 6 642 (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa) złote brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu, które nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu.

Sygn. akt I C 14/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 stycznia 2014 r. (data wpływu) powodowie B. B. i K. B. (1) wnosili o zasądzenie od pozwanego Powiatu (...) kwoty 140.000 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania oraz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Powodowie wywodzili powstanie szkody w ich mieniu w związku z prowadzoną przez pozwanego inwestycją przebudowy drogi powiatowej, przy której mieści się ich nieruchomości. Argumentowali, że inwestor odpowiedzialny

jest wobec nieprawidłowego prowadzenia inwestycji, za zalanie wskutek opadów deszczu w dniu 30 maja 2013 r. ich pomieszczeń piwnicznych oraz przygotowanych do wysadzenia rozsąd kapusty i selera .

W odpowiedzi na pozew z dnia 31 lipca 2014 r. (data wpływu) pozwany Powiat (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych i argumentował, iż zgodnie z umową jaką inwestor zawarł z wykonawcą, za szkody powstałe w trakcie realizacji inwestycji osobom trzecim odpowiedzialność ponosi wykonawca. Kwestionował też wysokość szkody i sposób jej ustalenia, (odpowieź na pozew k. 50-51).

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2016 r. , po podjęciu zawieszono postępowania, została dopozwana (...) spółka z o.o. z siedzibą w L., która była wykonawcą przedmiotowej inwestycji.

Pozwane Przedsiębiorstwo Handlowo- Usługowe (...) spółka z o.o. w L. w piśmie z dnia 24 maja 2016 r. (data wpływu) wnosila o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Wywodziła, że roboty budowlane przebudowy drogi powiatowej były wykonywane zgodnie z zasadami sztuki wedle dokumentacji projektowej dostarczonej przez inwestora. Zakończone prace zostały odebrane zaś przez inwestora jako wykonane zgodnie z projektem należycie tj. bez wad i usterek.

Postanowieniem z dnia 27 grudnia 2018 r. wobec wniosku powodów, na podstawie art. 194 § 3 k.p.c. został wezwany do udziału w sprawie po stronie pozwanej R. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Usługi inwestycyjne (...) R. K.” w D. jako podmiot odpowiedzialny za wykonanie dokumentacji projektowej.

Pozwany R. K. wnosil o oddalenie powództwa i wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) SA w S. jako ubezpieczyciela J. C., który był faktycznym wykonawcą projektu budowlanego na przebudowę przedmiotowej drogi powiatowej.

Wniosek o dopozwanie nie został uwzględniony.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2020 r. wobec cofnięcia powództwa w stosunku do Przedsiębiorstwa Handlowo-Usługowego (...) Spółka z o.o. z siedzibą w L., postępowanie w tym zakresie zostało umorzone.

Ostatecznie powodowie popierali powództwo w całości wobec pozwanych Powiatu (...) i R. K., wnosząc o zasądzenie od nich in solidum dochodzonej kwoty wraz z ustawowymi odsetkami od wniesienia pozwu, ewentualnie nie obciążanie powodów kosztami procesu.

Pozwany Powiat (...) wnosil o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, podnosząc, że wytworzenie dokumentacji projektowej na przebudowę drogi powiatowej, która była wadliwa powierzył profesjonalście, tym samym zwolnił się z wszelkiej odpowiedzialności wobec osób trzecich.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 19 lutego 2013 r. została zawarta pomiędzy Powiatem (...) reprezentowanym przez Zarząd Powiatu w W. a Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. umowa Nr (...) o roboty budowlane na przebudowę drogi powiatowej nr (...) S.-L. w miejscowości Ł. od km 11 +791,60 do km 12 +771 o dł. 0,979,40 km. Autor dokumentacji projektowej przebudowy drogi wyłoniony został w drodze przetargu, który wygrał R. K., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...). Z zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej R. K. wynika, że przedmiot jego działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności określony został jako (...).Z czyli działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. Podklasa ta obejmuje: projektowanie inżynierskie (tj. zastosowanie praw fizycznych i zasad inżynierskich w projektowaniu maszyn, materiałów, instrumentów, konstrukcji, procesów i systemów) i doradztwo związane z: maszynami, procesami przemysłowymi i zakładami przemysłowymi, projektowaniem w zakresie inżynierii lądowej i wodnej, hydrotechniki i inżynierii ruchu, włączając doradztwo i sprawowanie nadzoru budowlanego, projektowaniem w zakresie elektrotechniki i elektroniki, górnictwa, inżynierii chemicznej, technologii budowy maszyn, bezpieczeństwa

pracy oraz projektowaniem zakładów przemysłowych, włączając doradztwo i sprawowanie nadzoru budowlanego, projektowaniem w zakresie techniki zarządzania gospodarką wodną, włączając doradztwo i sprawowanie nadzoru budowlanego, opracowywanie projektów w zakresie instalacji klimatyzacyjnych, chłodniczych, sanitarnych oraz kontroli zanieczyszczeń itp., projektowanie obiektów produkcyjnych i przemysłowych, wykonywanie pomiarów geofizycznych, geologicznych i sejsmicznych, wykonywanie pomiarów geodezyjnych, w tym dla potrzeb ewidencji: wykonywanie pomiarów geodezyjnych na i pod powierzchnią Ziemi, wykonywanie pomiarów hydrologicznych, opracowywanie map topograficznych i ogólnie geograficznych oraz map tematycznych, w tym ortofotomap. Podklasa ta nie obejmuje: wierceń i wykopów próbnych związanych z górnictwem/wydobywaniem surowców, sklasyfikowanych w 09.10.Z, 09.90.Z, działalności w zakresie oprogramowania, sklasyfikowanej w 58.29.Z, 62.01.Z, doradztwa z dziedziny informatycznej, sklasyfikowanego w 62.02.Z, 62.09.Z, wykonywania badań technicznych, sklasyfikowanego w 71.20.B, badań naukowych i prac rozwojowych w dziedzinie nauk technicznych, sklasyfikowanych w odpowiednich podklasach grupy 72.1, projektowania przemysłowego, sklasyfikowanego w 74.10.Z, fotografii lotniczej, sklasyfikowanej w 74.20.Z, prowadzenia państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz prowadzenia państwowych ewidencji, sklasyfikowanych w 84.13.Z. Ponieważ R. K. nie ma uprawnień do wykonywania projektów drogowych, projekt na jego zamówienie sporządził inżynier J. C.. W dniu 02 kwietnia 2013 r. wykonawca w oparciu o protokół przekazania przejął plac budowy, (dowód: kserokopia umowy Nr (...) k. 109-116, kserokopia zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej k. 755, kserokopia formularza ofertowego k. 754, wykaz działalności w związku z (...) 71.12.Z k. 749-750, zeznania R. K.- protokół rozprawy z dnia 24 maja 2019 r. 00:07:40-00:37:43 w zw. z k. 745v, kserokopia protokołu przekazania placu budowy k. 118, kserokopia protokołu negocjacji k. 119, kserokopia protokołu konieczności k. 118, kserokopia umowy na roboty dodatkowe nr (...) k. 120-121, kserokopia dziennika budowy k. 406-431).

W dniu 30 maja 2013 r. w trakcie realizacji prac przebudowy drogi w wyniku intensywnych opadów deszczu doszło do zalania przyległych posesji, w tym nieruchomości powodów B. B. i K. B. (1) położonej w miejscowości (...), bezpośrednio przy drodze powiatowej nr (...) S.-L.. W wyniku zalania całkowitemu zniszczeniu uległy przygotowane do wysadzenia rozsady kapusty w ilości 75.000 sztuk oraz rozsady selera w ilości 50.000 sztuk. Ponadto zalane zostały także pomieszczenia piwniczne budynku mieszkalnego, w tym kotłownia. Wysokość strat w sadzonkach kapusty białej głowiastej późnej i selera korzeniowego spowodowane zalaniem rozsadnika określa się na 98 %. Wartość utraconych korzyści w postaci rozsady kapusty głowiastej białej w ilości 73.500 sztuk i selera korzeniowego w ilości 49.000 sztuk na dzień szkody w maju 2013 r. wynosi 19.110 zł. Wartość kosztów uprzątnięcia zniszczonej rozsady i dezynfekcji środków do jej produkcji wynosi 4.393 zł. Zakres i wartość rynkowa zniszczeń spowodowanych zalaniem budynków powodów w dniu 30 maja 2013 r. na zasadzie wskazania zakresu i kosztów prac koniecznych do doprowadzenia zniszczonych pomieszczeń do stanu sprzed szkody rozumiane jako kosztorysowa wartość likwidacji szkody wyniosła 7.669,52 zł, (dowód: kserokopia pisma Kierownika Zarządu Dróg w W. k. 7, materiał fotograficzny k. 11, zeznania K. B. (1)- protokół rozprawy z dnia 23 lutego 2016 r. 00:05:59-00:23:18 w zw. z k. 88-88v, opinia biegłej do spraw szacowania nieruchomości i rolnictwa k. 778-784, opinia uzupełniająca biegłej do spraw szacowania nieruchomości i rolnictwa k. 873-876 opinia uzupełniająca nr 2 biegłego sądowego w zakresie budownictwa, instalacji sanitarnych, instalacji przemysłowych, organizacji i zarządzenia k. 807-816, kserokopia dziennika budowy k. 406-431).

W dniu 30 maja 2013 r. w rejonie miejscowości Ł., gmina C. opady atmosferyczne występowały, z przerwami, od godzin przedpołudniowych do godzin wieczornych. Opady występujące w godzinach przedpołudniowych miały najczęściej charakter opadów ciągłych. Ich natężenie było słabe, a okresami umiarkowane. Opady w godzinach popołudniowych i wieczornych miały charakter przelotny i najczęściej towarzyszyły im burze. Natężenie tych opadów było słabe i umiarkowane, a okresami silne. W czasie największego natężenia wartość współczynnika wydajności opadów w analizowanym rejonie, osiągała wartość 1,5, co odpowiada deszczowi ulewnemu I stopnia wg skali C.. Dobowa suma opadów atmosferycznych wyniosła 1,5 mm, co stanowi około 23 % średniej, wieloletniej sumy opadów atmosferycznych w maju, w analizowany rejonie. Analizowany opad atmosferyczny zarówno co do jego sumy dobowej jak i natężenia możemy określić jako przeciętny. Opady o takiej wysokości i natężeniu zdarzają się kilkakrotnie w ciągu każdego roku, (dowód: ekspertyza z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej k. 212-213).

Obserwacje poczynione bezpośrednio w dniu 30 maja 2013 r. w miejscu, gdzie doszło do zalania wskazują jednak na odbiegające od normy ilość i natężenie opadów deszczu (dowód: dokumentacja zdjęciowa koperta k. 11, zeznania świadków : K. B. (2) 00:10:05, A. M. 00:38:55, M. S. 01:01:40, K. B. (3) 01:13:36 – protokół rozprawy z 20 września 2016 r., k. 167 – 169).

Powodowie skierowali do Starosty (...) pismo informujące o zaistniałej szkodzie, wskutek czego dokonano oględzin miejsca zdarzenia przy udziale przedstawicieli miejscowych władz gminnych, Powiatowego Zarządu Dróg w W. i inspektora nadzoru przedmiotowej inwestycji. Stwierdzono wówczas m.in. brak urządzeń melioracyjnych otwartych (rowów) po stronie południowej drogi, umożliwiających skuteczny odbiór wód opadowych. Uzgodniono wówczas, że zostanie opracowana zmiana projektu budowlanego w zakresie odwodnienia, w celu prawidłowego odprowadzania wód opadowych w kierunku R. do rowu melioracyjnego (bezsporne).

Następnie w dniu 7 czerwca 2013 r. spisano w ramach realizacji przedmiotowej inwestycji protokół konieczności, stwierdzający konieczność wykonania prac dodatkowych : wykonanie kanalizacji deszczowej z rur na odcinku od km 11+690 do km 11+947, wykonanie likwidacji przelomów, wykonanie ścianek czołowych na istniejących przepustach fi 600, wykonanie zjazdów do posesji o nawierzchni z kostki brukowej po stronie rowu, utwardzenie pobocza. Konsekwencją było zawarcie w dniu 11 lipca 2013 r. umowy na roboty dodatkowe (dowód: protokół k. 118 i verte, umowa k. 120 – 121).

Wykonana pierwotnie dokumentacja projektowa - Projekt Budowlany i Wykonawczy (Drogi) przywołuje pomiary własne projektanta w terenie. Z kolei Projekt Budowlany i Wykonawczy (Odwodnienie) przywołuje jako podstawę opracowania projekt drogowy, nie przywołuje rozpoznania warunków terenowych na etapie projektowania. Brak jest w projekcie pn. Projekt Budowlany i Wykonawczy (Odwodnienie) założeń przyjętych do projektowania, brak informacji jaką powierzchnię zlewni (poszczególnych zlewni) projektowo miały obsługiwać zaprojektowane kolektory deszczowe, brak charakterystyki terenu (powierzchnie utwardzone, zabudowane - zlewnia szczelna, tereny rolnicze - retencja wód opadowych), w konsekwencji brak informacji o przyjętych wtedy do projektowania współczynnikach spływu, współczynnikach odpływu a także jakie natężenie w l/s na ha zostało przyjęte do obliczeń. To dane niezbędne, które stanowią finalnie o ilości wód opadowych, które należy odprowadzić, co przekłada się na przekroje kolektorów deszczowych oraz liczbę wpustów na danej zlewni cząstkowej. Nie rozpoznano warunków miejscowych na etapie przedprojektowym, celem identyfikacji w pełnym zakresie (wynikającym ze stanu istniejącego – warunków terenowych oraz wytycznych szczegółowych zarządcy lub właściciela uzbrojenia) wraz z uzyskaniem stosownych uzgodnień i decyzji. W opracowaniach pn. Projekt Budowlany i Wykonawczy (Drogi) oraz Projekt Budowlany i Wykonawczy (Odwodnienie) brak jest uzgodnień z właścicielem działek (działki) przez które (w śladzie szczytkowym rowu) miał przebiegać kolektor deszczowy oraz miały powierzchniowo odpływać (za kolektorem) zebrane wody opadowe. Są to wady dokumentacji projektowej, noszące charakter usuwalny. Były możliwe do usunięcia poprzez uzupełnienie składowych opracowań, uzupełnienie treści lub zmianę treści opracowań w zakresie nieprawidłowych zarówno założeń organizacyjnych, technicznych lub technologicznych jak i przedstawionych w opracowaniu rozwiązań organizacyjnych, technicznych lub technologicznych. Zaprojektowane rozwiązania i skierowana do realizacji (dostarczona) przez inwestora dokumentacja projektowa nie dawała możliwości prawidłowego wykonania przez wykonawcę prac objętych umową, zawartą pomiędzy pozwanymi. Koniecznym było przyjęcie przez Inwestora nowych rozwiązań projektowych do wykonania w wymiarze technologicznym jak i organizacyjnym umowy z dnia 19 lutego 2013 r. z uwagi na nieprawidłowe rozwiązanie projektowe przyjęte pierwotnie. Brak rozwiązania zamiennego „rozwiązującego problem” nie nadałoby Opracowaniu (Projektowi Budowlanemu i Wykonawczemu) założonego waloru funkcjonalno-użytkowego dla realizacji zadania p.n. „Przebudowa drogi powiatowej Nr (...) S. - L. w miejscowości Ł. od km 11+791,60 do km 12+771 o długości 0,97940 km. (...) sp. z o.o. w L. wykonywał na danym etapie realizacji zakres robót zgodnie z dokumentacją projektową i zasadami sztuki budowlanej. (...) sp. z o.o. wykonał roboty budowlane w zakresie, i jakości które pozwoliły na przystąpienie do czynności odbiorowych i autoryzowanie tych czynności przez osoby pełniące samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Wytworzona w tym zakresie dokumentacja nie była kwestionowana. Wykonawca przystępując do złożenia oferty, a w kolejnym kroku do podpisania umowy nie mógł przewidzieć odmiennych od zakładanych na

etapie przetargowym rozwiązań funkcjonalnych. Nie występowała w dokumentacji projektowej żadna informacja stanowiąca przesłankę do przyjęcia założeń, że rozwiązania projektowe obciążone są wadami. Rozwiązania te nie były na tyle identyfikowalne w toku analizy, że powinny być zauważone przez wykonawcę, przy założeniu profesjonalnego charakteru jego działalności i obowiązku zachowania należytej staranności. Analizując zidentyfikowane dane na temat aktywności podejmowanych przez nadzór inwestorski, brak jest podstaw aby stwierdzić, że działania dotyczące pełnienia nadzoru inwestorskiego były nieprawidłowe. Przywołane warunki umowne to warunki konieczne i wystarczające, aby obligowały wykonawcę do zabezpieczenia terenu budowy również na wypadek zdarzenia (zalania) nieruchomości powodów w dniu 30 maja 2013 r., przy uwzględnieniu zarówno panujących wówczas warunków atmosferycznych jak i ukształtowania terenu, na którym położona jest przedmiotowa nieruchomość. Wykonawca nie mógł przy takim założeniu, zabezpieczyć placu budowy z uwagi na ekstraordynaryjne warunki fizyczne- pogodowe, atmosferyczne, które wystąpiły w miejscu realizacji przedmiotu umowy dnia 30 maja 2013r. i były to warunki odmienne od takich, które zdarzają się kilkakrotnie w ciągu każdego roku. Pomijając opady atmosferyczne - zidentyfikowane skutki zalania nie były skutkiem kataklizmu, czy też ekstraordynaryjnych zdarzeń typu wylanie rzeki, czy też długotrwałych opadów ze zmianami uwarunkowań terenowych (osuwiska, przerwane obwałowania, przerwane groble, czy też zniszczone urządzenia melioracyjne lub hydrotechniczne). Warunki, które wystąpiły dnia 30 maja 2013r. nie były jednak normalne. Skutkiem niekontrolowanego napływu wody, spływającej wierzchem niedokończonego korpusu drogi oraz spływającej do ułożonego niedokończonego systemu kanalizacji z terenów wyżej położonych, było zalanie nieruchomości zlokalizowanych po południowej stronie drogi, w tym nieruchomości powodów. Brak jest podstawy do sformułowania wniosku, że zabezpieczenia (przynajmniej w obrębie rozważanego terenu) były na tamten czas niewystarczające. Warunki ekstremalne nie są wskazaniem do ekstraordynaryjnego zabezpieczenia budowy i takich zabezpieczeń się nie projektuje (poza budowlami specjalistycznymi o znaczeniu np. strategicznym), tym bardziej gdy budowa ma charakter liniowy (budowany był 1 kilometrowy odcinek drogi). To także z uwagi na fakt, że obiekty zabezpieczeń wykazywałyby się tymczasowymi (na czas budowy) kilkumetrowymi groblami o charakterze wałów lub koniecznością zastosowania obwałowań tymczasowych (worki z piaskiem). Opad nawalny (skutkujący niekontrolowanym napływem wody opadowej), który miał miejsce dnia 30 maja 2013 r. w obrębie budowy wystąpił w ponadstandardowej skali i intensywności. Trudnym było zabezpieczać budowę w sposób ekonomicznie uzasadniony bez wysoko kosztowej aktywności prewencyjnej związanej z technicznym zabezpieczeniem budowy, rozumianej jako zabezpieczenie na warunki inne niż „normalne z typowo występującymi zjawiskami atmosferycznymi”. Ukształtowanie terenu (kierunek spadków, rzędna) - w odniesieniu do lokalizacji nieruchomości powodów pod względem potencjalnego zalania - nie jest korzystne. Natomiast to właśnie na zastane warunki miejscowe (terenowe) sporządzane były opracowania projektowe rozumiane jako Projekt Budowlany i Wykonawczy (Droga) oraz Projekt Budowlany i Wykonawczy (Odwodnienie), a na ich podstawie realizowane były roboty budowlane w ramach kontraktu. Nie miały miejsca - na etapie budowy do dnia 30 maja 2013r. - zmiany makro i mikro-niwelacyjne, które przyczyniłyby się do zalania nieruchomości powodów. Poszczególne czynniki wynikające z otoczenia projektowego, wykonawczego oraz przyrodniczego, a także miejscowych warunków terenowych należy rozważać w sposób łączny. Przyczyny zalania nieruchomości powodów pochodzą z czterech obszarów merytorycznych: projektowego oraz realizacyjnego, terenowego, przyrodniczego - pogodowego. Trzy czynniki występowały już w okresie bezpośrednio poprzedzającym przedmiotowe zalanie nieruchomości powodów. Ulewny deszcz o charakterze nawalnym jako czwarty czynnik (determinujący) - który wystąpił dnia 30 maja 2013r. -w połączeniu z przywołanymi trzema czynnikami stał się przyczyną zalania nieruchomości powodów (dowód: opinia biegłego sądowego w zakresie budownictwa, instalacji sanitarnych, instalacji przemysłowych, organizacji i zarządzenia k. 228-271, opinia uzupełniająca nr 1 k. 653-670, opinia ustna biegłego- protokół rozprawy z dnia 15 lutego 2019 r. 00:11:08-00:53:58 w zw. z k. 78v-719v, opinia uzupełniająca nr 2 biegłego sądowego w zakresie budownictwa, instalacji sanitarnych, instalacji przemysłowych, organizacji i zarządzenia k. 807-816).

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych wyżej dowodów w postaci dokumentów, zeznań słuchanych świadków oraz zeznań strony powodowej. Sąd przyjął, iż opinie wydane przez wskazanych wyżej biegłych, zarówno biegłego w zakresie budownictwa, instalacji sanitarnych, instalacji przemysłowych, organizacji i zarządzenia, jak i biegłą do spraw szacowania nieruchomości i rolnictwa, zostały sporządzone w sposób profesjonalny i przekonywujący, a co za tym idzie posiadają atrybut wiarygodności. Biegli wydali swoje opinie po wnikliwej i szczegółowej analizie

zgromadzonego materiału dowodowego. Zdaniem sądu, biorąc pod uwagę doświadczenie biegłych sądowych oraz ich specjalistyczną wiedzę, opinie przez nich sporządzone należało uznać w pełni za zrozumiałe, jednoznaczne, zupełne i logiczne. Istotnym pozostaje, że biegli potrafili w opiniach uzupełniających w sposób obszerny, jednoznaczny i wyczerpujący odnieść się do zarzutów stron podniesionych do opinii zasadniczych. Zdaniem sądu biegli wyjaśnili w sposób precyzyjny na skutek jakiego błędu doszło do szkody w majątku powodów oraz wskazali jej wysokość i w sposób wyczerpujący stanowisko to uzasadnili. Stronom nie udało się podważyć wniosków tych opinii, ani też wykazać sprzeczności czy braku logiki w rozumowaniu wskazanych biegłych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesione przeciwko pozwanemu Powiatowi (...) powództwo okazało się częściowo zasadne. Natomiast pozbawione podstaw okazało się roszczenie kierowane przez powodów wobec R. K. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...).

Strona powodowa jako podstawę prawną swego roszczenia wskazywała art. 415 k.c. oraz art. 429 k.c. W ocenie Sądu Okręgowego sposób sformułowania roszczeń oraz ich uzasadnienia wyklucza możliwość poszukiwania przez Sąd innej, niewskazanej przez reprezentowanego przez profesjonalnego pełnomocnika powoda podstawy prawnej roszczeń; niezależnie od motywów, które kierowały stroną powodową, roszczenia przeciwko pozwanym podlegały rozpatrzeniu wyłącznie według wskazanego reżimu, z wyłączeniem w szczególności zasad odpowiedzialności kontraktowej. Zgodnie z art. 415 k.c. kto z winy swej wyrządził innemu szkodę, zobowiązany jest do jej naprawienia; jeżeli kilka osób ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, ich odpowiedzialność jest solidarna (art. 441 § 1 k.c.). Zgodnie natomiast z art. 429 k.c. powierzający wykonanie czynności drugiemu jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności. Podstawowymi przesłankami odpowiedzialności deliktowej są: szkoda (rozumiana w szczególności jako uszczerbek majątkowy), bezprawne i zawinione zachowanie sprawcy (działanie, czyli czyn albo zaniechanie) oraz związek przyczynowy pomiędzy tym zachowaniem a uszczerbkiem w dobrach osoby poszkodowanej. W sprawie niniejszej nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, że po stronie powodów doszło do uszczerbku majątkowego polegającego na zalaniu pomieszczeń piwnicznych i przygotowanych do wysadzenia rozsąd kapusty w ilości 75.000 sztuk oraz rozsąd selera w ilości 50.000 sztuk, a w konsekwencji zniszczenia rozsąd i uszkodzenia pomieszczeń piwnicznych budynku mieszkalnego. Wartość ostatecznie poniesionej szkody, po ustaleniu jej wysokości przez biegłych nie była przez strony kwestionowana.

Do rozważenia pozostały zatem pozostałe przesłanki odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego, tj. bezprawność, wina i związek przyczynowy. Bezprawność jako przedmiotowa cecha czynu sprawcy i kategoria obiektywna, tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym, które to pojęcie z kolei obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, lecz także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych, określanych jako „zasady współżycia społecznego” lub „dobre obyczaje”; bezprawność na gruncie prawa cywilnego jest pojęciem szerszym od sformułowania „niezgodności z prawem” (por. komentarz do art. 415 kc w Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna pod red. J. Gudowskiego, wyd. WKP 2018). Wina jest pojęciem odnoszącym się do sfery zjawisk psychicznych sprawcy, przy czym dopiero czyn uznany za bezprawny może być rozważany w kategoriach winy; przez winę rozumie się naganną decyzję człowieka odnoszącą się do podjętego przez niego bezprawnego czynu - winę można przypisać podmiotowi prawa, gdy istnieją podstawy do negatywnej oceny jego zachowania z punktu widzenia zarówno obiektywnego, jak i subiektywnego tzw. zarzucalność postępowania – (por. np. wyrok SN z 26 września 2003 r., IV CK 32/02, LEX nr 146462). Jak podkreśla się w doktrynie i orzecznictwie w ramach odpowiedzialności deliktowej sprawca szkody odpowiada w razie istnienia choćby lekkiego niedbalstwa – nawet najmniejszy stopień winy sprawcy szkody wystarcza do obciążenia go odpowiedzialnością cywilną (por. w/w komentarz do art. 415 k.c., wyrok SN z 10 października 1975 r., I CR 656/75, LEX nr 7759). Pojęcie związku przyczynowego na gruncie prawa cywilnego nie odbiega od jego powszechnego rozumienia – odpowiedzialność za szkodę wiązana jest tylko z normalnymi następstwami zjawisk stanowiących jej podstawę; badając kwestię istnienia adekwatnego związku przyczynowego jako jednej z

koniecznych przesłanek odpowiedzialności stosuje się rozumowanie testowe polegające na rozważeniu, czy określone powiązanie można traktować jako typowe lub oczekiwane w zwykłej kolejności rzeczy – oceniając, czy bez wystąpienia określonego zdarzenia nastąpiłby skutek w postaci szkody. Ocena, czy skutek jest normalny, powinna być oparta na całokształcie okoliczności sprawy oraz wynikać z zasad doświadczenia życiowego i zasad wiedzy naukowej, specjalnej (por. komentarz do art. 361 kc w Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna pod red. J. Gudowskiego, wyd. WKP 2018). Ustalenie wystąpienia przesłanki bezprawności w sprawie niniejszej pozostaje w ścisłym powiązaniu z określonym przez powoda reżimem odpowiedzialności pozwanych. Sąd podziela stanowisko, zgodnie z którym w określonych sytuacjach możliwe jest formułowanie roszczeń odszkodowawczych na podstawie odpowiedzialności deliktowej, mimo iż strony łączył kontraktowy węzeł obligacyjny; poszkodowany ma możliwość wyboru reżimu, w którego trybie będzie dochodził roszczenia o naprawienia szkody z uwagi na faktyczny zbieg podstaw odpowiedzialności kontraktowej i deliktowej (art. 443 kc). Jak wskazuje się w doktrynie, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania samo przez się nie może być uznane za działanie bezprawne w rozumieniu art. 415 k.c. – inaczej jednak należy oceniać sytuację, w której dłużnik narusza swym postępowaniem nie tylko obowiązki wynikające z wcześniejszego stosunku obligacyjnego, lecz także powszechnie ustalone reguły prawidłowego postępowania; czynu niedozwolonego można zatem dopuścić się również wtedy, gdy poszkodowanego i sprawcę łączy stosunek zobowiązaniowy, a więc gdy szkoda jest następstwem takiego działania lub zaniechania sprawcy, która stanowi samoistne, tzn. niezależne od istniejącego zobowiązania, naruszenie ogólnie obowiązującego przepisu prawa lub zasad współżycia społecznego (por. wyrok SN z 10 października 1997 r., III CKN 202/97, OSNC 1998/3/42, komentarz do art. 443 kc w Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna WKP, red. J. Gudowski). W tym kontekście obowiązkiem inwestora jest przedłożenie zgodnego ze sztuką budowlaną i niewadliwego projektu budowy. W przypadku stwierdzenia wad przez inwestora, powinien on podjąć działania zmierzające do ich usunięcia, umożliwiając w ten sposób prawidłowe wykonanie prac. Tymczasem w niniejszej sprawie inwestor przedłożył wykonawcy robót budowlanych wadliwy projekt budowlany i wykonawczy (Odwodnienie) oraz projekt budowlany i wykonawczy (Drogi). Zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy nie pozostawia wątpliwości, że zaprojektowane rozwiązania i skierowana do realizacji (dostarczona) przez inwestora dokumentacja projektowa nie dawała możliwości prawidłowego wykonania przez wykonawcę prac objętych umową zawartą pomiędzy pozwanymi, w kontekście narażenia mieszkańców, posiadających nieruchomości przy przedmiotowej drodze na efekt zalania w sytuacji wystąpienia dodatkowego czynnika w postaci opadów. Co szczególnie istotne z dowodów tych wynika również, że wykonawca (...) sp. z o.o. w L. wykonał (i wykonywał na danym etapie realizacji) zakres robót zgodnie z dokumentacją projektową i zasadami sztuki budowlanej oraz że wykonawca przystępując do złożenia oferty, a w kolejnym kroku do podpisania umowy nie mógł przewidzieć odmiennych od zakładanych na etapie przetargowym rozwiązań funkcjonalnych. Nie występowała w dokumentacji projektowej żadna informacja stanowiąca przesłankę do przyjęcia założeń, że rozwiązania projektowe obciążone są wadami. Rozwiązania te nie były na tyle identyfikowalne w toku analizy, że powinny być zauważone przez wykonawcę, przy założeniu profesjonalnego charakteru jego działalności i obowiązku zachowania należytej staranności. Powyższe stwierdzenia zwalniają wykonawcę z odpowiedzialności za powstałą szkodę. W świetle przytoczonych okoliczności stwierdzić należy, że przedłożenie przez inwestora wadliwego projektu wykonania robót budowlanych miało wymiar zachowania bezprawnego.

Element wytworzenia dokumentacji projektowej mieści się w całym procesie inwestycyjnym, za którego realizację, zatem i skutki wywołane takim procesem, odpowiedzialność ponosi inwestor. Dotyczy to także okoliczności, które nie są którymkolwiek z etapów realizacji ale są ściśle powiązane w procesem inwestycyjnym, który stanowi sam w sobie przyczynę zaistnienia określonego skutku szkodzącego. W tym aspekcie cała zakończona inwestycja, z punktu widzenia interesów stron umowy tj. inwestora i wykonawcy została uznana przez strony za wykonaną prawidłowo. Wykonawca podkreślał przecież, że inwestor odebrał roboty w całości jako wykonane zgodnie z zasadami sztuki budowlanej bez wad i usterek. Jednakże szkoda pozostająca w związku z realizacją tego procesu powstała niewątpliwie po stronie powodów jako osób trzecich. Stąd konieczność wyłonienia podmiotu odpowiedzialnego w relacji z poszkodowanymi. Przy jedynym więc pewnym założeniu co do przyczyny zalania w postaci wadliwości dokumentacji projektowej, która nie uwzględniała w wystarczającym stopniu warunków ukształtowania terenu, co

w sposób bezpośredni rzutowało na konieczność zadbania o warunki odpływu wody opadowej, odpowiedzialność ta kształtuje się na gruncie art. 429 k.c.

Nie może budzić wątpliwości wina inwestora, który wybrał w drodze przetargu ofertę wykonawcy projektu, który sam nie posiadał uprawnień budowlanych i musiał zlecić wykonanie tego projektu innej osobie. W kontekście przytoczonych wyżej rozważań w zakresie rodzajów winy, zdaniem Sądu w sprawie niniejszej zasadnym było przypisanie inwestorowi jedynie niedbalstwa – w świetle zgromadzonego materiału dowodowego przyjąć należało, że nie przewidywał on możliwości wystąpienia wady w projekcie, choć powinien i mógł je przewidzieć, co wiąże się zatem z niezachowaniem przez niego wymaganej staranności. Przesłanka wystąpienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy bezprawnymi działaniami inwestora a wystąpieniem szkody wykazana została jednoznacznie na podstawie opinii sporządzonej przez biegłego w zakresie budownictwa, instalacji sanitarnych, instalacji przemysłowych, organizacji i zarządzenia, który stwierdził, że do szkody w mieniu powodów doszło na skutek przedłożenia wadliwej dokumentacji projektowej oraz że etapie budowy do dnia 30 maja 2013r. – nie miały miejsca zmiany makro i mikro-nielatywne, a powinny mieć miejsce, co przyczyniło się do zalania nieruchomości powodów.

Pozwany Powiat (...) wywodził w toku postępowania, iż zgodnie z treścią 429 k.p.c. zwolnił się on z odpowiedzialności albowiem powierzył wykonanie dokumentacji projektowej profesjonalistce, jakim w jego przekonaniu jest drugi z pozwanych, to jest R. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...). Z takim rozumowaniem pozwanego, w ocenie Sądu Okręgowego, nie sposób się zgodzić. Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 429 k.c. powierzający wykonanie czynności drugiemu jest odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, chyba że nie ponosi winy w wyborze albo że wykonanie czynności powierzył osobie, przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności. Do strony pozwanej zatem należy wykazanie zasadności swojego zarzutu, co a contrario wynika z poglądu doktryny, że „odpowiedzialność na podstawie omawianego przepisu [art. 429 k.c.] zachodziła będzie, gdy spełnione zostaną następujące przesłanki: – powierzenie czynności drugiemu, – wyrządzenie szkody przy wykonywaniu powierzonej czynności, – wina w wyborze, czyli wina powierzającego wykonanie czynności. Dowód co do tych okoliczności obciąża poszkodowanego z wyjątkiem winy w wyborze, bowiem objęta jest ona domniemaniem i poszkodowany nie musi jej dowodzić. Z kolei wina osoby, której powierzono czynność, nie stanowi przesłanki odpowiedzialności na podstawie omawianego przepisu (por. M. Safjan (w:) Kodeks..., s. 1352; M. Nesterowicz (w:) Kodeks..., s. 402). Uwolnienie się zatem od odpowiedzialności w oparciu o zarzut z art. 429 k.c. przenosi ciężar dowodu na pozwanego. Wskazać w tym miejscu również należy, że odpowiedzialność powierzającego wykonanie czynności drugiemu jest samodzielna i niezależna od odpowiedzialności sprawcy bezpośredniego. Jest to odpowiedzialność za własne czyny i za własną winę. Istnieje zatem podstawa do przyjęcia, że w świetle art. 429 k.c. przedsiębiorstwo zwolnione z odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez sprawcę przy wykonywaniu powierzonej mu czynności, nie jest zwolnione z odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną jego własnym zaniechaniem (wyrok SN z dnia 24 maja 2007 r., II CSK 113/07, LEX nr 286755). W niniejszej sprawie strona pozwana Powiat (...) owego ciężaru nie udźwignęła. Przenosząc powyższe rozważania na kanwę niniejszej sprawy stwierdzić należy, że pozwany powierzył wykonanie czynności podmiotowi, którego, w przekonaniu Sądu Okręgowego nie sposób uznać za profesjonalistę. Wskazać bowiem należy, iż ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że podmiot któremu pozwany powierzył sporządzenie dokumentacji projektowej, to jest R. K. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...), jak sam przyznał, nie posiada uprawnień do sporządzania projektów budowlanych. Ta okoliczność sprawiła, że wymieniony zmuszony był zlecić przygotowanie projektu innej osobie, którą był inżynier J. C.. Nadto z zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej wynika, że wskazany przez R. K. przedmiot jego działalności gospodarczej według Polskiej Klasyfikacji Działalności określony został jako 71.12.Z czyli działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne. W przedmiocie działalności brak zatem działalności polegającej na projektowaniu w zakresie inżynierii lądowej. Pojęcie profesjonalisty wymaga ścisłej wykładni, która jednak powinna uwzględniać uzasadnione oczekiwania, jakie w konkretnej sytuacji mógł mieć powierzający, gdy określonej osobie zlecał wykonanie czynności. Profesjonalistą jest osoba fizyczna, prawna albo jednostka organizacyjna, o której stanowi art. 33¹ k.c., prowadząca zawodowo taką działalność, która swoim zakresem obejmuje czynność powierzoną do wykonania sprawcy szkody. Tymczasem R. K. prowadził działalność która swoim

zakresem nie obejmowała czynności powierzonej, skutkiem czego musiał on zlecić dokonanie czynności kolejnej osobie, samemu stając się niejako pośrednikiem. W świetle powyższego przyjęć trzeba, że ze strony powierzającego czynność Powiatu (...) doszło do uchybienia w zakresie wyboru właściwej osoby, co z kolei skutkowało przyjęciem, że pozwanemu Powiatowi (...) nie udało się zwolnić się z odpowiedzialności za szkodę w mieniu powodów K. B. (1) i B. B..

Mając na uwadze powyższe rozważania oraz uwzględniając wyliczenia biegłych, którzy określili wysokość szkody powodów na kwotę łączną 31.172,52 zł Sąd zasądził od Powiatu (...) na rzecz powodów solidarnie K. B. (1) i B. B. w/ w kwotę z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lipca 2014 r., to jest od dnia doręczenia pozwu do dnia zapłaty i oddalił powództwo wobec Powiatu (...) w pozostałym zakresie.

Skoro zaś pozwanemu Powiatowi nie udało się zwolnić z odpowiedzialności na gruncie art. 429 k.c., a to on jest odpowiedzialny za realizację całego procesu inwestycyjnego przebudowy drogi powiatowej i wszelkie skutki z tego wynikające, to brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności wobec powodów R. K.. Zachowanie tego podmiotu może bowiem podlegać ocenie jedynie z płaszczyzny relacji pomiędzy Powiatem (...) a nim samym jako stronami umowy o wykonanie projektu. Z powodów wskazanych powyżej Sąd oddalił powództwo w stosunku do pozwanego R. K. (...) Usługi (...) z siedzibą w D..

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., przy zastosowaniu zasady stosunkowego ich rozdzielenia. Powodowie wygrali toczony przeciwko Powiatowi (...) proces w 23% i jedynie w takiej proporcji koszty procesu winien ponieść ten pozwany.

Łączne wydatki uiszczane tymczasowo ze Skarbu Państwa wyniosły 23 023,01 złotych, zaś opłata sądowa 7000 złotych. Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2020 poz. 785) nakazał pobrać od pozwanego Powiatu (...) na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 5.295,30 zł tytułem części poniesionych w toku procesu wydatków oraz kwotę 1.610 zł tytułem części opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni.

Mając na uwadze szczególne okoliczności, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył powodów kosztami procesu należnymi pozwanym oraz na podstawie art. 113 ust. 4 powołanej powyżej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nie obciążył ich kosztami sądowymi. Skomplikowany stan prawny przedmiotowej sprawy głównie co do zasady odpowiedzialności i wyboru podmiotów odpowiedzialnych za szkodę, przy ostatecznie stosunkowo niewielkim zakresie uwzględnienia roszczeń pozwu, daje asumpt do wniosku, że obciążenie powodów dodatkowo obowiązkiem poniesienia kosztów procesu, czyniłoby uzyskaną przez nich kwotę odszkodowania jako pozbawioną realnej wartości.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu, przy powiększeniu stawki minimalnej do poziomu 150% orzeczono na podstawie § 6 pkt. 6 w związku z § 2 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 poz. 461) wobec treści § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2019 r. poz. 18).